

Lessuggesties voor groep 6 t/m 8

Op vrijdag 23 januari 2026 is het Internationale Dag van het Handschrift. Dat is ook de afsluiting van de Nationale Week van het Handschrift van 19-23 januari 2026. Deze lesbrief van het Platform Handschriftontwikkeling geeft suggesties rond het motto 'Zo handig én verstandig dat handschrift! Iedereen kan en mag deze lessuggesties naar eigen inzicht inzetten.

Zo handig én verstandig dat handschrift!

Inleiding

het Platform Handschriftontwikkeling kiest als uitdagend onderwerp in 2026 voor de Dag/Week van het Handschrift het motto:

Zo handig én verstandig dat handschrift!

En dat is natuurlijk een welbewuste keuze, omdat schrijven met de hand steeds sterker onder druk komt te staan van het typen op een toetsenbord van computer, laptop en mobiele telefoon.

Maar het tegengeluid, met name vanuit de wetenschap, laat zich steeds duidelijker horen. Het leren schrijven en geregeld gebruikmaken ervan blijkt onmisbaar te zijn. Hier kunnen we bijvoorbeeld denken aan de positieve invloed op het neurale breinnetwerk, ondersteuning bij leren lezen, concentreren, onthouden, gevoelsbeleving, verbetering leerprestaties.

Meer weten?

Aan het eind van deze lesbrief is meer informatie te vinden over het belang van het schrijven met de hand.

Suggesties om samen met je groep actief aandacht te geven aan deze Dag/Week

1. Groepsgesprek (of vragenlijst)

- Wanneer schrijf je het liefst met de hand?
- (Waarom schrijf je dan met de hand?
- Wat voel je in jezelf als je met de hand schrijft?
- Vertel als leerkracht wat de pluspunten van handschrijven zijn, zowel voor de schrijver zelf als voor de ontvanger (communicatie, erfgoed)
- Wanneer verdient typen beslist de voorkeur en waarom? (groepsgesprek)

2. Samen een (kleine) tentoonstelling maken (schrijfactiviteit)

- Laat kinderen een stukje handschrift van ouders, grootouders, andere familieleden, burens e.d. meenemen (bijv. boodschappenbriefje)
- Vergelijk in groepjes de handschriften op bijvoorbeeld:
 - grootte van de letters
 - verschillen in letters (bijv. strakker of zwieriger, andere f en t)
 - hellingshoek (rechttop, rechts hellend, links hellend, door elkaar)
 - verbonden, halfverbonden, los
 - makkelijk leesbaar of niet
 - zelf verzonnen punten

- Vergelijk het eigen handschrift met dat van ouders, opa of oma, tante, buurvrouw, e.d.
- Probeer eens te schrijven zoals je ouders schrijven.
- Maak op een tafel een tentoonstelling van alle handschriften.
- Nodig andere klassen, (groot)ouders en anderen die een handschrift hebben aangeleverd uit om de tentoonstelling te bekijken.

3. Groepsgeprek en actielijst maken - Zo handig én verstandig dat handschrift!

Besteed tenslotte aandacht aan handschrift als 'erfgoed'. Schrijven is belangrijk en moet blijven!

- Wat kun je eraan doen om je handschrift te verbeteren?
- Overzicht van genoemde punten maken.
- Wekelijks één uitkiezen om aandacht aan te geven. (schrijfactiviteit)

Suggestie

Maak bij de schrijf-verbeter-activiteit gebruik van een over te schrijven (of zelf te bedenken) **Haiku** of **Limerick**.

Haiku

Kijk mijn hand die schrijft
en zo lang hij dit blijft doen
is dat verst(h)andig

Limerick

Is het nou handig
of vooral verstandig
om wel of niet te pennen
als je er nooit aan zult wennen?
Denk dan eens aan tweehandig!

Meer informatie

ChatGPT vermeldt een achttal motieven bij de vraag waarom schrijven met de hand belangrijk is.

Website Platform - www.handschriftontwikkeling.nl/kennisbank

- *Handschrift is Hersenwerk* (doelen van handschrift (via Kennisbank en Brochures)
- *Een vlot en leesbaar handschrift is héél belangrijk* (zie flyer bovenbouw op blz. 3: uitprinten en aan leerlingen meegeven voor thuis?)
- Bundels van de reeks 'Over kinderhandschrift ... gesproken' (het belang van handschrijven):
 - Bundel 49: Verbeter je handschrift om beter te communiceren, Jacci Howard Bear, 2015
 - Bundel 54: Hoe schrijven met de hand je verstand scherpt, Claudi Aguirre, 2015
 - Bundel 84: Waarom schrijven met de hand je slimmer maakt, William R. Klemm, 2013
 - Bundel 126: Met hand schrijven is goed voor je hoofd, Sara Luijters, 2023

Artikelen worden gratis toegestuurd. Stuur een mail naar dick.schermer@upcmail.nl.

Veel plezier gewenst met dit zo veelzeggende motto!

Mogen wij als 'verbindende' tegenprestatie iets over jullie gekozen activiteiten vernemen?

Reacties naar info@handschriftontwikkeling.nl

Met kans op een speelse prijs!

Platform Handschriftontwikkeling/D.S.

Een vlot en leesbaar handschrift is heel belangrijk!

flyer bovenbouw - Dick Schermer & Aartje Schoemaker – Ytsma

1. Schrijven is bewegen (motorisch)

Weet je, dat je een genie bent als je schrijft? Je gebruikt er, alleen in je hand al, liefst 29 gewrichten en 35 spieren bij! Maar ook je ogen. En die moeten allemaal samenwerken – je bent dus een ware dirigent! Al schrijvend lever je een topprestatie en zoals bij iedere topsporter vraagt dat veel oefening.

2. Schrijven gebeurt in je bovenkamer (neurologisch)

Je hersenen zorgen ervoor, dat je kunt schrijven. Je hand is de uitvoerder. Daar moeten je linker- en rechterhersen helft goed voor kunnen samenwerken. Dat leren ze door met allebei je handen te oefenen en veel kruislingse motorische oefeningen te doen. Ook worden er nog nieuwe verbindingen aangelegd!

3. Schrijven heeft ruimte nodig (ruimtelijk oriënterend)

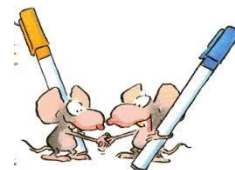
Om een letter, woord, zin of tekst op te schrijven, heb je 'ruimte' nodig. Er is een begin, een vervolg, afstand (tussen letters, woorden en regels), regelmaat, indeling. Hoe vul je de ruimte/het papier waar je op gaat schrijven? Benut je alle ruimte of maar een klein hoekje?

4. Schrijven drukt iets uit (psychologisch)

Je hebt volgens de methode leren schrijven. Toch geeft ieder, vanaf de eerste schooldag, er al een eigen vorm aan. Dat komt, omdat geen mens hetzelfde is – ieder is uniek! Je kunt iemand aan zijn/haar handschrift herkennen.

5. Schrijven legt contact met anderen (sociaal)

Van oudsher wil handschrift iets vertellen aan anderen, Het doorstaat de tijd en overleeft de schrijver. We noemen het een communicatiemiddel, net als spreken en typen.

6. Schrijven is heel handig (praktisch)

Er is altijd wel een pen en papier, van jezelf, te leen, of binnen handbereik. Een potlood schrijft zelfs onder water! Met een laptop of computer is dat vaak lastiger, soms onmogelijk. Stel: de stroom valt uit!

7. Schrijven kan zó mooi zijn! (esthetisch)

Historische en hedendaagse schriftstijlen kunnen heel fraai zijn, bijvoorbeeld Karolingische minuskel, Humanistische minuskel (Italic), Gotisch (Textura), zwelschrift. Zoek ze maar eens op internet. Wie weet kun je zelf wel hele mooie lettervormen maken.

8. Schrijven is zo oud als de mens! (historisch)

De prehistorische mens maakte al rotstekeningen (Lascaux). In de loop van de historie is er in steen, op klei, boombast, papyrus, papier geschreven – van tekening naar teken/symbool tot letters. De mens is er alleen toe in staat om een teken aan een klank te koppelen en er nieuwe combinaties mee te maken. In de loop der tijd heeft het schrift zich van losse tekeningen tot verbonden lettervormen ontwikkeld.

9. Schrijven kan helpen! (remediërend)

Een schrijfpedagoog is iemand die kan helpen als je moeite met je handschrift hebt. Dan dient je schrift als een soort spiegel, waar veel in te zien is. Door passende oefeningen kun je het ongemerkt verbeteren. Zo komt je eigen ritme weer terug.

10. Schrijven helpt bij leren! (versterkend)

Uit onderzoek is gebleken, dat schrijven met de hand betere resultaten geeft bij onthouden van feiten en overhoringen dan wanneer je iets alleen maar leest of typt en zo probeert te onthouden.

